

Latweefchii Avises.

Ar augstas Geweschanas - Kummisiones sinau un nowehleschanu.

Nr. 2. Zettorideenâ 13tâ Janwara 1827.

M i h k l a. *)

Kupls kohks kam trihssimts sari
Un feschdesmit pezzi wehl;
Lappas gan ne flaitht warri,
Ar ko puschkohts muhsu dehl;
Auglus daschadus tam dohd,
Kas tohs zeeni few par gohd'.

2.

Ne tas meschâ, ne tas laukâ,
Ne to dehstii, ne to kohp,
Ne tas dahrsâ, ne tas traukâ,
Tomehr wissur mannihts tohp.
Schinni kohla pawehni
Weenunehr tu isdussi.

3.

Kohla auglus arr' tu baudi,
Tee tew patikl, lohti derr;
Woi tu fmeijees, woi tu raudi,
Kristibas woi behres dserr,
No scha kohla wiss tew nahk,
Bes ta ne weens dshwoht mahk.

4.

Kad tew laime preeku darra
Tad scha faldi ahboli!
Krusts kad speed un behdu-warra
Tad scha kohla zeekurri.
Tatschu tas naw ahbele,
Preede tilpat arri ne.

5.

Mans kohks tewi barro paschu,
Lewi gehrb in pasildi,
Kà ar paschu Deewa dwaschu
Lewi farga mihligi.
Labbumu ne minneht warr
Ko schis tewin ne padarr.

6.

Bet kohks sawu laiku stahvis,
Wihrs, Silwestris wahrdâ, nahk,
Kaschokhs muggurâ, kà plahvis
Tas scho kohku zirstin sahk;
Paschâ kluffâ pufsnakî
Panemim azzumirkli.

7.

Ne wairis pehdaš, ne wairis sinnas,
Kohks irr nohst! ak waimanas!! —
Luhdsams, waldi assarinas,
Mannam kohlam atwaffas.
Laimei sihws Silvesteris
Tahs lihds deldeht ne spehjis.

8.

Brühnumis redseht! kohks nu zellahs
Tudal no schahs atwaffas;
Swehtibas no jauna pleschahs,
Mahzibas lihds baggatas.
Kà pats muhschigis radditais
Tà kohks paleek muhschigais.

K. S — j.

No T e l g a w a s.

Muhsu widdi taggad labs seemas zelsch un
wissur ar kammanahm brauz. Ir no Rihges
raksta, ka jau ohtrâ seemas svehtku deenâ par
Daugawu irr pahrbraukuschi. 19tâ Dezembera
pehz pussdeenas tur weenas kohpmanna atraitnes
dehls no 14 gaddeem, par kahdu grahwi tahs
pilsata gannibas gribbedams ar sliddahm street,
plahnâ leddi irr eeluhsis un noslihzis. Tas pats
jau pussstreschu gaddu wezs zaur aufletajas ne-
apstatischanu par lohgu us eelas bruggi bij is-
krittis un jebeschu pehz kahdeem gaddeem pagal-
lam atspirge, tomehr bij jabihstahs, ka pehz-
laika ka mehds notikt zaur prahtha wahjibu no

*) Schi jauka mihkla, kas jau var to pehbigu numeri
ta pehnenia, gadda hii sadohmata, mums pawehlu
rohka nahkusi.

schihs nelaimigas Krishanas sawu taggad gan
lohti noskumuschu mahti jo wairak wehl buhtu
apbehdinajis.

No Unguru semmes.

Virmā Oktoberā, preefsch puffsdeenas-laika
Unguru semmē stipra semmestrihzefhana bijust,
kas paldeevs Deewam, nefahdu leelu fahdi
newaid padarrijust.

No Sprantschu semmes.

Oktobera mehneschā zaur stipru leetu, un
fneega iskuschanit us augsteem fneega kalneem.
Sprantschu semmē weenās leelas straumes masas
uppes tā uspluhdufchas, ka pahr leelu semmes
gabbalu bresmigas uhdens pluhdas bijuschas,
kurrās pulks nammu, sehtu, lauku, plawu
tihri nomaitatas tappuschas un arri dauds zil-
weki gallu dabbujuschi irr.

Ugguns laukōs.

Urri zittās semmēs irr tahdi nebehdneeki, kas
ugguni eelaisch, itt nesinnadami kapehz? Tā
Sprantschu semmē tappis zilweks fanemts, kad
paßlabban raudsija, eenahkuschā druwā ugguni
eeschaut. Winsch wainu ne mas neleedse, bet
kad iswaizaja, kapehz tahdu nedarbu darrijis,
tad ne ko ne atbildeja. Nesinnaja kalabb to
essoht darrijis.

Qudsejeet behrmus prahligi, lai winnu firdis
us labbahm dohmahm ween greeschahs.

— 3 —

No Leefas = Fahrfele.

Weetu weetahm irr tannī parwadditā faufā un
karstā wassarā fehrga walbijust, kas dauds lohpus,
schurp turp arridsan sirgus, awis un zuh-
kas fahwusi. Tas dewe augusti mahzitam lohpus-
ahrstam wahzu wallodā grahmatinu farakfihst,
kurrā winsch isteiz, ka scho fehrgu, ko winsch
leefas = Fahrfele (Milzbrand) nosauz, warr
pascht, un lohpus, kas no ta aissnemti, ahr-
fihst un glahbst. No ta minmeta grahmatina

taps nu schis, tas isnemts un te nolifts, lai
tas Latweescheem arr par labbu nahktu, ka
winni sinnatu fargatees un, kad gaddahs, lihdse-
tees un sawus lohpus glahbt.

Tas minnehts lohpus = ahrste mahza:

I. Pee kahdahn sihmehm leefas = Fahrfele warr
pascht.

Lohps, kas no ta fagrahbts, fahk us reisi ihfi,
aschi un smaggi puhsites, azzis pee winna rah-
dahs stingras, farkanas, eekahrsetas un ar
assins strihpehm pahrwilktas; winsch sohbus
greesch un assinainas puttus schaujahs ahrā no
muttes un no nahseem. Tahds apsirdsis lohps
paleek us preefsch = kahjahn sihws, eet klibbo-
dams; winnam mettahs trummi un pumpas pee
fakla, flaunahm, dilbahm; peens nosuhd, win-
nam ne tihk lahgi ehst, lohps ne gremmo wairs.

Schi sehrga isschlkirrahs no wissahm zittahm
ihpaschi zaur to, ka lohps, kam ta uskriht, us
weetas paleek stahwam, nemas atkahydamees.
Winsch irr ka no drudsä fagrahbts, azzis paleek
patumsas un gurdenas, aufis aufstas, raggi
filti, mutte un nahfis jo faufas, ne ka pee
westela lohpa. Ahdai nosuhd filtums, ta irr
pee meesahm ka peelippusi un kad to aptausta,
tad ta rahdahs tapat, ka pee sprahguscha lohpa.

Peenemimahs ta flimmiba, tad tohp tas lohps
pa starpahm smaggi drebbinahs, un kad arr ta
drebbinachana atlaischahs, warr tomehr wehl
pee flaunahm prett tukschumeem paraussischahu
manniht. Tas lohps irr pagallam noskummis,
stahw us weetas, ne kustedamees un fakkahs
ar nolaistu galwu un nokarrinatahm aufim ar-
ween us to paschu weetu. Ja tas flimmais
lohps pahru stundu bes mittechanas tā istur-
rahs, tad warr zerreht, ka winsch wehl taps
glahbts, un paliks. Winsch nu tit gaufchi
wairs ne tohp drebbinahs un raustihts, azzis
tohp jo spohschas un naw wairs tahdas stingras,
aufis mettahs atkal jo filtas, winsch apskattahs
pehz ehdumu un fahk gremmoht.

Bet peenemimahs tahs kaitas ahtrumā, tohp
tas lohps jo aschi un jo smaggi raustihts un
drebbinahs, irr winnaim ihfi, ihfi ja = puhschahs,
naw azzis wairs patumsas un stingras, bet

greeschahs tahs greesdamees, skattahs winsch
baigli apfahrt, friht winsch arween pee semmes
un lezz winsch, zik spehdams, atkal augscham,
tad irr tas sihme, ka winniam eefchahs gauschi
fahp. Us gallu tekk no mittes un no nahseem
gluhdainas puttas, lohps fahk neganti pluhtiht,
un beids faru dsihwibui, neschehligi raustihts.

II. Kä ar lohpu, kas no leefas-fahrsela fagrahbits,
darriht buhs, kad winnu gribb paglahbt.

Zif, fo tahs minnetas sihmes pee kahda lohpa
tohp redsamas, buhs to paschu bes kaweschanas
pee kakla ahdereht, un I, 2 lihds 6 mahzinius
assim, pehz ta, woi tas lohps jo jauns jeb jo
wezs, jo pilnigs un meefigs jeb jo sihks un meh-
rens irr, nrezzinah. (Ur mahziniu assim
warrehs gan drihs koertela-mehru pildiht.)
Zomehr ne buhs ne muhscham assimis nolaist par
to starpu, kur lohps gremmo.

Pehz tahs assins-laischanas tohp tam slim-
mam lohpam 2 faijas fahls ar 2 stohpeem rem-
dena uhdena — ja nowahrums no kummeli-
scheem un pa-eglu ohgahm pee rohkas ne
buhtu — teescham rihkli, un ne zaur nahseem,
eeleetas. Irr tas notizzis, tad tohp tas slim-
mais lohps labbu weerendeel stundu ar salmu
tufchli jeb ar zeetu, assu fustekli wisspahr, pa-
wissam pee muggura un flauhahn brauzihts.
Auksta laika tohp tas slimmais lohps ar pasildi-
tahm willa dekkeem apfahbits; filta laika peeteck
nahntu apsegts. — Nu kahdu weerendeel stundu
ja-skattahs, ka eet. Atlaischahs tahs kaites,
tad daudfreisam pee ta lohpa glahbschanas ne
kas zits naw waijadfigs, ka ween derrigs
ehdwins un prahiga koypschana. Bet peenem-
mahs tahs kaitas un tohp tas ar to lohpu sli-
taki, tad waijag us narrezi (Ahrseli) dohmat.
Bet, kur to paschu wilkt? — Ne pee fruhtum,
kas mas fo lihdsetu. No muggura buhs par to
fahn-faulu, kas teem tufchumeem tas tuhwa-
kaus, 9 tullus nomeericht. Ze nu buhs ta weeta,
kur ar masu nasi to ahdu, fo pirkstu starpä fa-
nemm, pufsohtra tullus plattumä pahrgreefigs.
Schinni zaurumä tohp eeschikhbi, prett pakkalas
kahjahn, pirksts eebahfts, zik dsiilli ween warr
un ta ahda no galtas atplehsta. Nu tohp ta-

addata, kurrä ta narrize eewehrta, pufsohtru
pehdu garkumä, starp ahdas un starp meefas
nospeesta. Tai addatas gallä tohp nu atkal
ahdä zaurums eegreests un ta addata lihds ar to
ahrseli, kas ar taukeem jeb terpentini apfineh-
rehts, zaur to paschu iswilcta. Nahdahs pu-
fchi, tad tohp tahs wahtis diri reis par deenu ar
seepes-uhdeni ismasgatas.

Tai deenä pehz ahrsela wilfchanas waijag
tam slimmam lohpam rihkli eeleet I stohpu uh-
deni, kam 6 lohpes paplahns Wiktriol skah-
bums (verdünnte Vitriolsäure) peejaukt, un
fo katra apteeké par lehtu naudu dabbuht warr.
Seemas laika tahdam slimmam lohpam ne kahdu
zittu ehdumu, ka labbu seenu un appluzzinatas
kweeschu klijas waijag doht. — Wassaras laika
buhs parwissam, kad leefas fahrsels wald.
— lohpus ik pufsstundu ar uhdeni laistiht jeb peldi-
nah, un teem daschfahrt dsehreni doht, kam
wiktriola skahbums peejaukt.

(Turpmak tas helgums.)

Us derrigo laika-kawelli.

Ne senn Ahrlawä peedsimmis
Derrigais laika-kawellis,
Pee ka ar preeku sirsnigu
Es sawu laiku kaweju.

Us paschas peeres atrohnabs,
Ka „pirma pufse“ tikai tas;
Tad gan pateesi jagaida,
Lai ohtru arr wehl dsemidina.

Gan wissi labbak wehletum,
Ka dwihniit mehs redsetum;
Bet kad nu naw — tad meerä gan
Jadohdahs bes ta arridsan;

Un kad pee pascha auglina:
Muns tahda labpatifschana;
It zensdamees tad gaidiht buhs:
Ho gan pee obtras pusses guhs.

H. E. R.

Leefas fluddinachanas.

Us pawehleschamu tahs Keiserikas Majestheetes,
ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsts u. t. j. pr.,
tohp no tahs Lestenes pagasta teefas wissi tee, kur-

reem Lahdas taifnas parradu prassifchanas no ta nomirruscha Lestenes fainneeka Bibbel Zahn, par kurra atlikuschu mantu zaur schihs deenas spreedumu konkurse spreesta, buhtu, usaizinati, ar schini sawahm prassifchanahm diwju mehnescchu starpa, prohti, lihds to gtu Bewrara mehnesccha deenu nahkama 1827ta gadda, prohti, kurra deena par to weenigu isflehgchanas terminu nolikta, ar sawahm, par winna parradu mckleschanahm pee teefas geldigahm parahdifichanahm, woi paschi, woi zaur weetneku un klahstahweju, la wehlechts irr, pee schihs teefas peeteizahs, un sagaida, ko teesa pehz isflehgchanas to, kas naw peeteikusches, spreedihs. Islaists ar to appakschrafstu un seegelu tafs Irmlawes pagasta teefas tann 20tä Dezembera 1826.

(S. W.) ††† Pahpe Frik, pecfahdetais.

(Nr. 73.) F. Wagner, pagasta teefas frihweris.

* * *

Us pawehleschanu tafs Keiserifkas Gohdibas, ta Patwaldineka wissas Kreewu Walss u. t. j. pr., tohp no Irmlawes pagasta teefas wissi parradu deweji ta Irmlawes fainneeka Sager Krischa, kas sawas mahjas nodohd, ne warredams wairs pa fainneku tannis mahjas buht, un par kurra mantu zaur schideenigu teefas spreschanu, konkurse tiklab dehl peepildischanas tafs mahjas inventariuma un fehklas truhkuma, la arri par atmeeringaschani jeb nomakaschanu winna parradu deweju, irr spreesta, pehz preefschrafsta ta 493cha §. to wissaugstaki apstiprnatu semneeku likkumu, ar scho teefas fluddinaschanu un fasaukschanu aizinati, — lai wissi un iktars, kam

Lahdas prassifchanas un mckleschanas pee ta lihdschinniga fainneeka Sager Krischa un winna mantas, few starp diwi mehnesccheem, un wisswehlaki lihds 14tu Bewrara mehnesccha deenu nahkama 1827ta gadda, prohti, kurra deena par to weenigu isflehgchanas terminu nolikta, ar sawahm, par winna parradu mckleschanahm pee teefas geldigahm parahdifichanahm, woi paschi, woi zaur weetneku un klahstahweju, la wehlechts irr, pee schihs teefas peeteizahs, un sagaida, ko teesa pehz isflehgchanas to, kas naw peeteikusches, spreedihs. Islaists ar to appakschrafstu un seegelu tafs Irmlawes pagasta teefas tann 20tä Dezembera mehnesccha deen 1826.

(S. W.) ††† Penke Krisch, pagasta wezzakais.

(Nr. 199.) Kollegies registrator E. Schrwalb, pagasta teefas frihweris.

* * *

Pezz Laidses pagasta teefas spreedula teek wissi tee, kam taifnas parradu prassifchanas pee to Laidses fainneku Grasch Kristopu, kas sawas mahjas pats atdewis, un par kurra mantu konkurse nolikta, usazinati, lai wisswehlaki lihds to 17tu Bewrara 1827 pee schihs pagasta teefas peeteizahs. Laidses pagasta teesa 17tä Dezembera 1826.

(S. W.) Verse Zahn, pagasta wezzakais.

(Nr. 34.) E. Kühhz, pagasta teefas frihweris.

Naudas, labbibas un prezzi turgus us plazzi. Rihge tann 10tä Janvara 1827.

	Sudraba naudā. Nb. Kp.		Sudraba naudā. Nb. Kp.
3 rubli 77 kap. papihru nandas geldeja	I —	I pohds kannepu . tappe maksahs ar	— 70
5 — papihru naudas . . . —	I 33	I — linnu labbakas surtes — —	I 10
I jauns dahldeiris	— —	I — — fluktakas surtes — —	— 70
I puhrs rudsu . . . tappe maksahs ar	I 20	I — tabaka	— 70
I — kweeschu	I 60	I — dselses	— 70
I — meeschu	I 10	I — sveesta	2 —
I — meeschu - putraimu	I 25	I muzzza filku, preschu muzzza	5 —
I — ausu	— 75	I — wihschnu muzzza	5 25
I — kweeschu - miltu	2 60	I — farkanas fahls	7 50
I — bihdeletu rudsu - miltu	I 60	I — rupjas leddainas fahls	5 50
I — rupju rudsu - miltu	I 15	I — rupjas baltas fahls	4 34
I — firnu	I 20	I — smalkas fahls	4 —
I — linnu - fehklas	I 50	50 grashci irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weenā massa.	
I — kannepu - fehklas	I —		
I — kimmennu	I —		

Zst zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.

No. 13.